

נשים בתנ"ך בראי החסידות – שיעור 1

הקדמה, חוה חלק א – מקורות

בראשית פרק א

(טז) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים:

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ס עמוד ב

רבי שמעון בן פזי רמי [מקשה בין שני חלקי פסוק], כתיב: (בראשית א') "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים", וכתיב: "את המאור הגדול", "ואת המאור הקטן"!

אמרה ירח לפני הקב"ה: רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד?

אמר לה: לכי ומעטי את עצמך!

אמרה לפניו: רבש"ע, הואיל ואמרת לפניך דבר הגון, אמעיט את עצמי?

אמר לה: לכי ומשול ביום ובלילה.

אמרה ליה: מאי רבותיה, דשרגא בטיהרא מאי אהני? [מה היתרון בכך, שהרי נר בצהרים במה הוא מועיל?]

אמר לה: זיל [לכי], לימנו בך ישראל ימים ושנים.

אמרה ליה: יומא נמי, אי אפשר דלא מנו ביה תקופותא [גם השמש אי אפשר שלא ימנו בו תקופות], דכתיב "והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים".

[אמר לה: זיל, ליקרו צדיקי בשמיך [לכי, יקראו צדיקים בשמך]: יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן.

חזייה דלא קא מיתבא דעתה [ראה שלא מתישבת דעתה].

אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיצטתי את הירח.

והיינו דאמר ר"ש בן לקיש: מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו (במדבר כח) "לחטאת [לה]"? אמר הקב"ה: שעיר זה יהא כפרה על שמיצטתי את הירח.

ישעיהו פרק ל

(כו) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יְהִי־שְׁבַעֲתִים כְּאֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים...:

ברכת קידוש לבנה, נוסח ספרד ואשכנז

ויהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי למלאות פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט ויהיה אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית כמו שהיתה קדם מעוטה שנאמר יעש אלקים את שני המארת הגדלים.

ה	י		ה	י
אמא	אבא		אמא	אבא

ה	ו	←	ו	
בת	בן		בן	
			ה	
			בת	

ספר בראשית פרק א

(כו) וַיֹּאמֶר אֱ-לֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַל הָאָרֶץ: (כז) וַיִּבְרָא אֱ-לֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱ-לֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: (כח) וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱ-לֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּהָ וּרְדוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיַּי הַרְמֵשֶׁת עַל הָאָרֶץ:

ספר בראשית פרק ב

(יח) וַיֹּאמֶר ה' אֱ-לֹהִים לֹא טוֹב הֵיטֵב הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: (יט) וַיִּצַּר ה' אֱ-לֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּי הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לְרֵאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שָׁמוֹ: (כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּי הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: (כא) וַיִּפֹּל ה' אֱ-לֹהִים תְּרוּדָמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלַעְתָּיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: (כב) וַיִּבֶן ה' אֱ-לֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶהָ אֶל הָאָדָם: (כג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עָצָם מִעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחָה זֹאת: (כד) עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד:

* * *

ספר תהילים פרק קלט

(ה) אַחֲזוּר וְקִדְּם צִרְתָּנִי וּתְשֵׁת עָלַי כַּפְּכָה:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סא/א

אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון "שנאמר אחזר וקדם צרתני":

* * *

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג/א

וא"ר אלעזר מאי דכתיב "וזאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי"? מלמד שבא אדם על כל בהמה וחייה ולא נתקרה דעתו עד שבא על חוה.

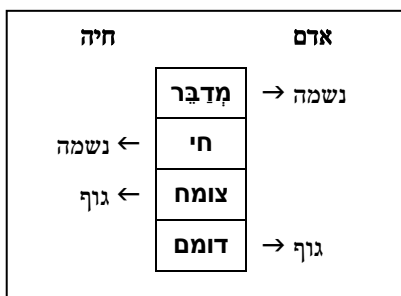
צורר המור על בראשית ב יט: כלומר שבא עליהם וירד עד תכונתם ולא מצא עזר אמתי לו אם יהי נברא מהאדמה כמו הבהמות:

ספר בראשית פרק א

(כד) וַיֹּאמֶר אֱ-לֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ וְחַיֵּי הָאָרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי כֵן:

ספר בראשית פרק ב

(ז) וַיִּצַּר ה' אֱ-לֹהִים אֶת הָאָדָם עֲפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:



תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סא/א

דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב "וייצר ה' א-להים את האדם" בשני יודי"ן? שני יצרים ברא הקדוש ברוך הוא אחד יצר טוב ואחד יצר רע. מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה בהמה דלא כתיב בה וייצר לית לה יצרא? והא קא חזינן דמזקא ונשכא ובעטא! אלא כדרבי שמעון בן פזי דאמר רבי שמעון בן פזי, אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי. אי נמי כדרבי ירמיה בן אלעזר דאמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר "אחזר וקדם צרתני":